

FITXES D'ORTOGRAFIA: LA S SORDA I LA S SONORA

Quan una S sona com en castellà, és a dir, sense que vibren les cordes vocals, es diu sorda, mentre que si vibren (com si reproduïrem el vol d'una abella) es diu S sonora. Però...¿Com hem d'escriure cadascuna? Mira els exemples de cada columna, llig l'explicació i fes els exercicis. En l'exercici t'indiquem la pronunciació: quan la s és sorda hi ha _____(línia contínua) i quan és sonora hi ha .....(línia de punts). Ànim!

LA "S" SORDA

(1)	(2)	(3)	(4)	
cita	carceller	alabança	peça	impuls
sal	constant	ordenança	inici	compàs
suar	persiana	enyorança	negoci	cens
cérvol	torçut	aparença	neci	braç
sentiment	pensar	malvolença	amenança	veloç
cert	dansa	prometença	tassa	atroç

(1)

a principi de paraula es posa **S** o **C**. Si les paraules són semblants en castellà i valencià ens podem guiar pel castellà: cine, sort, seda, selva, cendra, cercle, simfonia, similar, cementeri, ciutat...

(2)

darrere de consonant es pot escriure **S**, **C** o **Ç**. En paraules paregudes en castellà i valencià ens podem guiar pel castellà. (**conseller**,consejero; **concedir**,conceder; **persa**,persa). Porten **Ç** les paraules acabades en **-ANÇA (confiança)** o **-ENÇA(sofrença)**.

Aquesta **Ç** canviarà a **C** davant **E, I**: **confiança** > **confiances**; **sofrença** > **sofrences**;

(3)

entre vocals trobem **Ç, C** i **SS**. Posarem C o SS guiant-nos pel castellà: (**negoci**,negocio;**iniciar**,iniciar;**neci**,necio; **cessió**,cesión; **dimissió**,dimisión; **assistir**,asistir). No podem posar sistemàticament **Ç** quan en castellà es posa **Z** perquè hi ha moltes excepcions: **amenança, raça, peça, caçador, plaça**, però també **tassa, carabassa, cassola**,etc.

(4)

en posició final apareixen **S** o **Ç**. En aquest cas sí que corresponen moltes **Ç** a les **Z** castellanques: **llaç, braç, sequaç, feliç, eficaç, audaç, voraç**...

La **-S** final del singular (si la s és sorda) passarà a **-SS-** en plural(matalàs→matalassos). La **-Ç** no pot convertir-se mai en **-SS-**. Si dubtes

entre posar SS o Ç en un plural, pensa com era en singular: sing."tros"→trossos), sing."fracàs"→fracassos, però sing."audaç"→audaços

Fixa't en els adjectius qualificatius acabats d'esmentar que en castellà acaben en -Z: **atroç, veloç, capaç...**En castellà tenen una sola forma de plural, mentre que en valencià en tenen una per al masculí i una altra per al femení.

feliç	feliços
	felices

LA "S" SONORA

-S-						Z	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)	(2)
alosa	oasi	països	xinesos	famosos	grandesa	zero	ozó
camisa	tesi	matisos	anglesos	nerviosos	noblesa	catorze	bizantí
episodi	crisi	il.lusos	fosos	gloriosos	rapidesa	recolzar	(...)
rosella	dosi	intrusos	reclosos	(...)	vellesa	donzella	
desembre	(...)	(...)	presos		bellesa	(...)	
posar			admesos		(...)		
(...)			(...)				

- (1) regla general: una sola S entre vocals es pronuncia sonora. Vegem alguns exemples:
- (2) terminacions -asi, -esi, -isi, -osi.
- (3) plurals de paraules acabades en -ís o -ús.
- (4) plurals dels **gentilicis** que en singular acaben en -és o plural dels **participis** que en singular acaben en -s.
- (5) plurals d'adjectius acabats en el sufix -ós en singular.
- (6) Substantius abstractes que en castellà acaben en **-ez** o **-eza**.
- (1) regla general: quan no va entre vocals, la S sonora s'escriu Z.
- (2) excepcionalment: algunes paraules derivades del grec porten Z entre vocals: protozou, trapezi.

EXERCICIS

La "S" sonora ....Ompli els buits.

entre vocals			
alo.....a	exclu.....iu	avide.....a	savie.....a
eli.....ió	prince.....a	invalide.....a	conte.....a
ero...ionar	espa.....a	madure.....a	deixade.....a
abra.....ar	hi.....enda	naturale.....a	sorde.....a
re.....um	filo.....a	noble.....a	solide.....a
po.....itiu	reme.....a	incerte.....a	pe.....ade.....a

ca.....aca	entu.....iasme	impure.....a	embriague.....a
acu.....ar	ca.....eriu	tendre.....a	tebie.....a
poe.....ia	esglé.....ia	mude.....a	velle.....a
ro.....ari	setme.....ó	subtile.....a	belle....a
epi.....odi	si.....é	timide.....a	mesquine.....a
cerve.....a	sorpre.....a	triste.....a	entere.....a
darrere de consonant o a principi de paraula			
aran.....el	colonit.....ar		
brun.....ir	finalit.....ar		
cal.....e	idealit.....ar		
cator.....e	immortalit...ar		
set.....e	.....ebra		
pin.....ell	.....ebú		
don.....ella	.....ona		
pol.....e	.....odíac		
recol.....zar	.....inc		
sal....e	.....íngar		
realit.....ar	.....iga-..aga		
analit...ar	....it.....ània		

EXERCICIS

La "S" sorda .....Ompli els buits.

principi de paraula			-ança
___eba	___egur	___olfa	confian___a
___intura	___ert	___igala	asseguran___a
___opa	___o	___embra	naixen___a
___el	___irena	___òlid	recordan___a
___ignatura	___ercl	___ucre	perseveran___a
___imi	___enyal	___igonya	comparan___a
___èebre	___igró	___uma	coneixen___a
___ala	___omriure	___ucursal	aparen___a
___edir	___érvol	___ítara	finan___a
___incer	___onall	___ilenci	tardan___a
___ella	___ircuit	___inagoga	mudan___a
___agitari	___isme	___ita	matan___a
___isterna	___icatriu	___uprem	recan___a

darrere de consonant		-ances
bàl___am	afluèn___ia	confian___es
descal___ar	ofen___a	asseguran___es
conver___a	herèn___ia	naixen___es

llan__ament	lactàn__ia	recordan__es
an__ietat	pen__ament	perseveran__es
avan__ament	impotèn__ia	comparan__es
al__ar	existèn__ia	coneixen__es
cen__ar	evidèn__ia	aparen__es
refor__ar	pen__ió	finan__es
lap__e	redundàn__ia	tardan__es
vén__er	con__ert	mudan__es
fal__edat	substàn__ia	matan__es
comen__ar	distàn__ia	recan__es

posició final		
llen__	cens__	atro__
francé__	atla__	capa__
famó__	ascen__	feli__
lla__	procé__	morda__
compà__	llu__	saga__
borró__	ter__	preco__
arrò__	ter__	efica__
navarré__	barnú__	fera__
dubtó__	pon__	velo__
compromí__	tramú__	vora__
narcí__	mo__	fuga__

derivats dels adjectius en -Ç			
	-os	-es	-itat
atro__			
capa__			
feli__			
morda__			
saga__			
preco__			
efica__			
fera__			
velo__			
vora__			
fuga__			

alguns plurals(fes-los en -OS o -SOS segons cregues més convenient)	
capatàs	tapís
movedís	danés
famós	plorós
cas	fracàs

massís
xinés
postís
ingrés
vistós
il.lús
mos
canós

tramús
llis
cos
anglés
suís
arròs
lleonés
reclús